

Jaarverslag 2023

Commissie van Toezicht bij de
P.I. Achterhoek
te Zutphen

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Inrichting	4
2.1. De commissie van toezicht	4
2.1.1. De samenstelling van de commissie van toezicht	4
2.2. Deskundigheidsbevordering	4
3. Cijfers	5
4. De toezichthoudende taak	5
4.1. Contacten en samenwerking met de directie van de inrichting	5
4.2. Onderwerpen die in het verslagjaar nader zijn belicht	5
5. De adviestaak	6
6. De bemiddelingstaak	6
6.1. Het maandcommissariaat	6
6.2. De bemiddeling	7
7. De rechtsprekende taak	7
7.1. Cijfermatig overzicht	7
7.2. Doorlooptijden	8
7.3. Rogatoir verhoor	9
8. Sluiting	9
9. Bijlagen	10
9.1. Overzicht soorten grieven en klachten per onderwerp KLAVER	10
9.2. Managementoverzicht KLAVER	11
9.3. Totaaloverzicht KLAVER	12

1. Voorwoord

De commissie van toezicht heeft in het verslagjaar, in lijn met de landelijke trend, een behoorlijke toename in het aantal klachten op jaarbasis gezien. Hierdoor zijn de voorraad en de doorlooptijden het afgelopen jaar verder toegenomen. De (tijdige) afhandeling van klachten vraagt extra inspanningen van zowel de commissie als de inrichting. De commissie heeft daar aandacht voor en zal in het nieuwe verslagjaar proberen de ontstane achterstanden in te lopen.

Naar aanleiding van gebeurtenissen in de vrouwengevangenis Nieuwersluis is er landelijk veel aandacht voor seksueel overschrijdend gedrag en sociale veiligheid. Hierover is regelmatig uitvoerig gesproken tijdens vergaderingen van de commissie van toezicht. Daarbij is onder meer gesproken over het signaleren daarvan.

De commissie is zeer tevreden over de wijze waarop de communicatie met de directie verloopt. De directie is open over wat zich in de inrichting afspeelt. Zo wordt de voorzitter dan wel de secretaris bij ernstige incidenten en/of calamiteiten daarvan direct op de hoogte gesteld. Daarnaast ontvangt de commissie van de inrichting maandelijks een overzicht waarop alle opgelegde straffen en maatregelen staan. De commissie waardeert de openheid die ook maakt dat zij haar toezichthoudende taak naar behoren kan vervullen.

De commissie spreekt haar hoop uit dat de prettige samenwerking ook in 2024 behouden blijft en dat de commissie haar werk als vanouds kan blijven voortzetten.

Namens de leden van de Commissie van Toezicht bij de P.I. Achterhoek,

Dirk Vergunst, voorzitter.

2. Inrichting

Penitentiaire Inrichting (P.I.) Achterhoek is gevestigd in Zutphen. De inrichting heeft zowel de bestemming van gevangenis als Huis van Bewaring (HvB). Daarnaast is P.I. Achterhoek een inrichting voor stelselmatige daders (ISD) en kent de inrichting een afdeling voor bijzondere zorg, de extra zorg voorziening (EZV).

De inrichting heeft een zogenaamde A3-status. Dit betekent dat het beveiligingsniveau van de inrichting drie is op de landelijk geldende schaal van nul tot drie. P.I. Achterhoek beschikt over een capaciteit van 234 plaatsen voor mannelijke gedetineerden.

2.1. De commissie van toezicht

2.1.1. De samenstelling van de commissie van toezicht

De commissie van toezicht is als volgt samengesteld:

- de heer mr. D. Vergunst, voorzitter, lid sinds 1 maart 2010;
- mevrouw M.J. Seijger, lid sinds 1 juni 2009;
- de heer G.J. van Dijk, lid sinds 1 juli 2011;
- mevrouw mr. M.G. Bischof, lid sinds 1 november 2016;
- de heer mr. G.R.G. Nijpels, lid sinds 1 mei 2019;
- de heer G.M.J. Meurs, lid sinds 1 februari 2020;
- mevrouw drs. H.C. Tjeerdsma, lid sinds 1 februari 2022.

Van de commissie van toezicht maakten deel uit een rechter, een officier van justitie, een advocaat, een werkbegeleider bij de Reclassering, een lid algemeen bestuur waterschap die voorheen werkzaam was in diverse bestuurlijke functies, een (gepensioneerd) wethouder en een medicus.

Als voorzitter van de beklagcommissie traden op de heer mr. D. Vergunst, mevrouw mr. M.G. Bischof en de heer mr. G.R.G. Nijpels. In dit verslagjaar is voor de commissie werkzaam geweest als secretaris mevrouw M. Gort, verbonden aan de rechtbank Gelderland, locatie Arnhem.

2.2. Deskundigheidsbevordering

In het verslagjaar werd de landelijke themadag bijgewoond en is daarvan een terugkoppeling gegeven in de vergadering van de commissie. Daarnaast hebben de leden een presentatie bijgewoond over persoonlijkheidsstoornissen die werd verzorgd door verzorgd door één van de leden.

3. Cijfers

Het aantal plaatsen: 234

Het aantal plaatsen in het HvB regime: 72

Het aantal plaatsen in het gevangenisregime: 90

Het aantal ISD plaatsen: 48

Het aantal EZV plaatsen: 24

Het aantal gehouden beklagzittingen voor 2023: 23 (waarvan 21 meervoudig en 2 enkelvoudig)

4. De toezichthoudende taak

4.1. Contacten en samenwerking met de directie van de inrichting

In 2023 is de commissie van toezicht tien keer in vergadering bijeen geweest. Deze vergaderingen werden veelal bijgewoond door de plaatsvervangend vestigingsdirecteur mevrouw J. Gol. Een enkele keer werd de vergadering bijgewoond door de heer W. van den Dam, plaatsvervangend vestigingsdirecteur. Daarnaast sloot vestigingsdirecteur D. Vette incidenteel aan bij de vergadering. Tijdens de vergaderingen was ook de juridisch medewerker, de heer H.J. te Paske, aanwezig. Mevrouw J. Gol trad eveneens op als vertegenwoordiger van de directie bij beklagzittingen, daarbij bijgestaan door de juridisch medewerker de heer H.J. te Paske. De verhouding tussen de commissie en de directie wordt gekenmerkt door onderling vertrouwen, met respect voor ieders functie en bestaande procedures.

4.2. Onderwerpen die in het verslagjaar nader zijn belicht

De commissie van toezicht heeft in dit verslagjaar een aantal specifieke onderwerpen nader belicht. De navolgende onderwerpen zijn in de vergaderingen van de commissie van toezicht met de directie in dit kader in het verslagjaar 2023 met name aan de orde geweest:

Sociale veiligheid

Het onderwerp sociale veiligheid is tijdens de vergadering van de commissie van toezicht meerdere malen aan de orde geweest. Aan de directeur zijn vragen gesteld over discriminatie en geweld in de inrichting. Opgemerkt wordt dat, voor zover hier voorbeelden van zijn geweest, dit met name heeft gespeeld bij de maandcommissarissen. Dit wordt door de commissie serieus opgepakt maar hier zijn niet daadwerkelijk klachten uit voortgekomen. Vastgesteld werd dat het woord “discriminatie” soms ongemotiveerd wordt gebruikt.

Personele bezetting

De personele bezetting in de inrichting was in het verslagjaar niet helemaal op orde. Er waren vacatures en er werd doorlopend geworven. De inrichting heeft er van alles aan gedaan om vacatures onder de aandacht te brengen, zoals artikelen in lokale blaadjes, recruiters die flyer en bijeenkomsten op scholen. In de loop van het verslagjaar heeft het personeelstekort gecombineerd met een hoog ziekteverzuim en de vakantieperiode ervoor gezorgd dat er wekelijks één in plaats van tweemaal per week een avondprogramma werd

aangeboden. De inrichting heeft de Gedeco hierover al in een vroeg stadium geïnformeerd. De commissie heeft vastgesteld dat de inrichting zoveel mogelijk probeert om dit te compenseren, bijvoorbeeld door het uitdelen van blikjes fris en candybars en de organisatie van een barbecue.

Gedetineerden met GVM status

De commissie is geïnformeerd over een wijziging van het beleid ten aanzien van gedetineerden met een GVM status en de naar aanleiding daarvan opgelegde toezichtmaatregelen.

Beeldbellen

De commissie is eveneens op de hoogte gesteld van de beeldbelbeperving voor gedetineerden met GVM status die is opgelegd vanuit het Ministerie en het beleid dat andere gedetineerden alleen met hele goede redenen en onder bepaalde voorwaarden mogen beeldbellen en dat dit moet worden opgenomen in het re-integratieplan.

5. De adviestaak

Een aantal punten welke ook onder het punt adviestaak zou kunnen worden geschaard, is hiervoor reeds besproken onder het punt toezichthoudende taak.

Gedurende het verslagjaar zijn door de commissie geen expliciete adviezen uitgebracht aan het Ministerie van Justitie, de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming of andere instanties en personen.

6. De bemiddelingstaak

6.1. Het maandcommissariaat

Zes leden van de commissie traden in het verslagjaar op als maandcommissaris, aan de hand van een vastgesteld rooster. De commissie heeft het maandcommissariaat zo ingericht dat de inrichting minimaal eens (meestal tweemaal) per maand wordt bezocht door twee maandcommissarissen. De maandcommissarissen brengen - veelal in tweetallen - een bezoek aan de afdelingen en spreken daar met gedetineerden.

Evenals in voorgaande jaren voerden de maandcommissarissen het maandcommissariaat zelfstandig uit. De maandcommissarissen bezochten gedetineerden op verzoek van het secretariaat of naar aanleiding van een ingekomen sprekersbriefje. Waar nodig trad de maandcommissaris in contact met de directeur om tot een oplossing van het probleem te komen. Ook gaf de maandcommissaris in voorkomende gevallen uitleg over de geldende regels.

De maandcommissaris maakt bij elk bezoek en van elk (bemiddelings)gesprek een kort verslag. De verslagen van de maandcommissaris worden besproken in de maandelijkse vergadering van de commissie van toezicht. Dankzij de inzet van de maandcommissarissen trekken gedetineerden regelmatig hun beklag in.

6.2. De bemiddeling

Na binnenkomst werd een deel van de klachten doorgeleid aan de maandcommissaris om te onderzoeken of bemiddeling tot de mogelijkheden behoort. In het verslagjaar zijn 177 klachten ter bemiddeling naar de maandcommissaris gestuurd. Dit heeft ertoe geleid dat in het verslagjaar 107 klachten zijn ingetrokken na bemiddeling. Naderhand zijn 23 klachten alsnog door betreffende gedetineerde ingetrokken. De klachten waarin de maandcommissaris in het verslagjaar heeft bemiddeld betroffen o.a. activiteiten (uitgesplitst in lichten, sport en overigen), bejegening, persoonlijke voorwerpen en persoonlijke verzorging.

7. De rechtsprekende taak

Direct na binnenkomst worden de klachten beoordeeld. In een aantal gevallen worden klachten ter bemiddeling doorgeleid aan de maandcommissarissen. Er kan echter ook voor gekozen worden direct verweer op te vragen bij directie, dan wel het beklag kennelijk gegrond, kennelijk ongegrond of kennelijk niet-ontvankelijk te verklaren.

De commissie hecht veel waarde aan de behandeling van klachten tijdens een beklagzitting. Dit geeft de gedetineerde het gevoel dat hij serieus wordt genomen en dat hij wordt gehoord. De insteek van de commissie zal daarom blijven dat klachten zoveel mogelijk tijdens een enkelvoudige dan wel meervoudige zitting van de beklagcommissie worden behandeld. Niet alle klachten worden ter zitting behandeld. De commissie kijkt kritisch welke klachten zich lenen voor schriftelijk afdoening.

De beklagcommissie acht de behandeling van beklagzaken niet alleen van belang voor de individuele klager, maar ook voor zichzelf als instrument om te weten wat er onder de gedetineerden leeft. In het verslagjaar heeft de beklagcommissie 23 keer zitting gehouden. Deze zittingen waren in 2 gevallen enkelvoudig, 21 zittingen waren meervoudig. De zittingen vonden allemaal in de inrichting plaats. Klager, eventueel bijgestaan door zijn advocaat, en directie werden voor een mondelinge behandeling van het beklag uitgenodigd. Desgevraagd kunnen advocaten hun cliënt ook telefonisch bijstaan tijdens een zitting van de beklagcommissie.

7.1. Cijfermatig overzicht

In het verslagjaar werden in P.I. Achterhoek in totaal 769 klachten ingediend. Van de ingediende klachten zijn in het verslagjaar in totaal 234 klachten ingetrokken. De beklagcommissie heeft 72 klachten niet-ontvankelijk, 98 klachten ongegrond, 22 klachten gegrond en 3 klacht deels gegrond verklaard.

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Ingekomen klachten totaal	769	430	437	648	565	416	475
Afgehandelde klachten totaal	515	441	591	608	454	430	450
Afdoening							
Ingetrokken totaal	234	116	117	191	150	175	145
Ingetrokken	91	78	51	103	67	95	79
Ingetrokken na bemiddeling	107	26	50	43	47	48	42
Ingetrokken ter zitting	36	12	16	45	36	32	24
Rogatoir verhoor	51	72	73	68	43	61	18
Niet-ontvankelijk	72	82	108	112	73	43	82
Ongegrond	98	113	213	170	121	86	128
Gegrond	22	29	23	23	23	29	29
Deels gegrond	3	1	2	1	5	1	2
Overgedragen	35	28	50	42	45	35	46
Afdoening grief	2	0	4	--	--	--	--

7.2. Doorlooptijden

De commissie heeft in het verslagjaar geconstateerd dat in 250 gevallen de wettelijke termijn van vier weken, welke termijn verlengd kan worden met vier weken, niet gehaald werd. Deze overschrijding werd veroorzaakt door factoren waarop de commissie slechts beperkt en/of indirect invloed uit kan oefenen, namelijk:

- bemiddeling door de maandcommissaris;
- overplaatsing van klager waardoor, een uitgaand rogatoir verzoek rogatoir moest worden gedaan aan de commissie van toezicht waar klager op dat moment verbleef;
- klager in vrijheid gesteld;
- klager zonder vaste woon- of verblijfplaats;
- klager ontvlucht;
- klacht aangehouden ter zitting van de beklagcommissie ten behoeve van het opvragen van nadere informatie van de zijde van klager, dan wel directie;
- de mogelijkheid van rechtsbijstand tijdens beklagzitting, waarvan steeds meer gebruik wordt gemaakt, brengt met zich mee dat er bij de planning van de zittingen rekening moet worden gehouden met de agenda van de advocaat.

De commissie heeft geconcludeerd dat de wettelijke termijn van vier weken, eventueel te verlengen met 4 weken, gerekend vanaf datum binnenkomst geen reële termijn is waarbinnen een klachtenprocedure kan worden afgerond. De doorlooptijden blijven onder de aandacht van de commissie en het streven is deze in het verslagjaar 2024 te verkorten. Om dit te bereiken zal de voorzitter in samenspraak met de secretaris de doorlooptijden bewaken en hierover verslag uitbrengen tijdens de vergadering van de commissie.

Om ervoor te zorgen dat het recht op rechtsbijstand niet tot onnodig lange vertraging in de procesgang leidt worden ten behoeve van de planning twee zittingsdata aan de advocaat voorgesteld. Bij verhindering wordt gevraagd of een kantoorgenoot wel kan verschijnen, of de advocaat zijn/haar cliënt telefonisch bij kan staan of dat schriftelijk gereageerd kan worden op het verweer van de directeur zodat het beklag vervolgens schriftelijk afgedaan kan worden. Verder uitstel wordt in principe niet verleend.

7.3. Rogatoir verhoor

De commissie heeft in het verslagjaar 72 verzoeken tot rogatoir verhoor ontvangen van andere inrichtingen. Deze werden veelal behandeld door de voorzitter van de beklagcommissie. In sommige gevallen bleek dat niet mogelijk omdat de gedetineerde niet meer in de inrichting verbleef. Gedurende het verslagjaar zijn 51 rogatoire verhoren afgenomen. De processen-verbaal werden opgemaakt en verzonden naar de verzoekende inrichting.

8. Sluiting

Dit jaarverslag 2023 is vastgesteld op 4 december 2024.

De secretaris,

mw. M. Gort

De voorzitter,

dhr. mr. D. Vergunst

9. Bijlagen

9.1. Overzicht soorten grieven en klachten per onderwerp KLAVER

Klachten	2023	2022	2021	2020	2019
Activiteiten (arbeid)	28	13	14	21	17
Activiteiten (diversen)	66	28	12	27	20
Activiteiten (luchten)	22	6	5	15	13
Activiteiten (sport)	6	0	4	4	5
Behandeling	14	7	2	11	8
Bejegening	60	20	32	60	46
Bewegingsvrijheid	10	11	7	2	1
Compensatie	0	0	1	1	1
Contact buitenwereld (bellen)	20	47	12	26	7
Contact buitenwereld (bezoek)	45	24	12	26	20
Contact buitenwereld (media)	1	1	0	0	0
Contact buitenwereld (post)	9	8	14	11	5
Controle	25	16	5	10	14
DBT	34	21	11	24	14
Disciplinaire straf	75	45	48	88	94
Dwangbehandeling	0	0	0	0	0
Eisen verblijfsruimte	6	6	4	17	14
Geweld	1	0	0	1	0
Informatie / procedure	10	6	1	4	4
ISD	30	3	24	8	19
Nog onbekend	2	4	0	0	2
Ordemaatregel	32	19	14	41	6
Persoonlijke voorwerpen	45	26	41	69	58
Regime	7	1	2	5	1
Rekening courant / zak- en kleedgeld	39	14	16	19	36
Rogatoir verzoek	72	59	61	82	52
Schadeverhaal	0	0	0	0	2
Selectie / overplaatsing (extern)	6	1	6	5	12
Selectie / overplaatsing (intern)	11	2	0	3	6
Time-out	0	0	0	0	0
Toezicht	7	0	1	0	0
Transport	2	0	2	3	1
Verlaten inrichting	7	4	10	17	39
Verzorging (diversen)	3	1	0	2	3
Verzorging (godsdienst, levensovertuiging)	1	2	1	0	1
Verzorging (medische)	29	25	28	33	26
Verzorging (persoonlijke)	42	10	36	13	17
Totaal klachten	767	430	426	648	565

9.2. Managementoverzicht KLAVER

	Beginvoorraad	Totale instroom	Totale uitstroom	Doorlooptijd	Geground	Ongegrond	Deels ground	Overgedragen	Niet-ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	Grief afgedaan	Eindvoorraad
Kw 1	59	147	102	54	3	15	1	6	22	19	12	15	9	0	104
Kw 2	104	238	82	48	5	10	1	9	0	12	27	9	9	0	260
Kw 3	260	213	189	79	9	44	1	11	30	21	60	7	6	2	284
Kw 4	284	171	142	101	5	29	0	9	20	39	8	5	27	0	313
Totaal	70	769	515	71	22	98	3	35	72	91	107	36	51	2	313

9.3. Totaaloverzicht KLAVER

		Jaar						
		2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
	Instroom	769	430	437	648	565	416	475
	Uitstroom	515	441	590	608	454	430	450
Doorlooptermijn in dagen	0-10	74	70	53	23	44	56	53
	11-30	82	59	79	78	85	91	85
	31-40	54	33	26	23	51	27	54
	41-50	32	43	19	33	47	36	39
	51-60	23	29	28	33	44	41	30
	>60	250	207	386	418	183	179	189
Beslissingen	Geground	22	29	23	23	23	29	29
	Ongegrond	98	113	213	170	121	86	128
	Deels gegrond	3	1	2	1	5	1	2
	Overgedragen	35	28	50	42	45	35	46
	Niet-ontvankelijk	72	82	108	112	73	43	82
	Ingetrokken	91	78	51	103	63	95	79
	Ingetrokken na bemiddeling	107	26	51	43	45	48	42
	Ingetrokken ter zitting	36	12	16	46	36	32	24
	Afdoening na rogatoir verzoek	51	72	73	68	43	61	18
	Grief afgedaan	2	0	4	*	*	*	*

* In dit verslagjaar werd deze categorie niet gehanteerd.